

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

JUNI 1963

NR. 2 - 8. ÅRGANG

*En kjent kar på Ranheim spekulerer på om han skal
forsøke seg som astronaut.*

Stoff til neste nr. innleveres
innen 10. aug. 1963

Bedriftsavis for A/S RANHEIM PAPIRFABRIK RANHEIM

INNHold

	side:
Pensjonsspørsmålet	1
Nytt lån	4
Boligbyggingen	5
Feriedager i skjærgården . .	8
Nytt fra sekkefabrikken . . .	11
Av Ranheim Papir- fabriks historie	13
Vernearbeidet	16
Vår nye tømmerkran	19
Bedriftsidrett	22
Sjøveien	26
Personalia m. m.	

*

Omslagsbilde:
Dagfinn Wikdahl i
kranhuset på kaia.

*

Redaksjonskomiteen:
Th. Overwien
Eivind Ahlberg
Tormod Barstad
Tor Schjetne
Torodd Ronæs

Redaktør:
Brynjulf Moksnes

Nytt i pensjonssaken

I Ranheims-Nytt nr. 1 1962 ble gitt en historisk oversikt over pensjonssakens utvikling frem til innførelse av pensjonsregulativet 1. januar 1960. Videre ble gitt en redegjørelse for «Fellesforeningen for tariffestet pensjon» (FTP) som medfører tariffplikt for bedrifter tilsluttet NAF, til å skaffe arbeidstakere pensjon overensstemmende med avtale mellom LO og NAF. Pensjonsplikten kunne oppfylles på en av de tre måter:

- 1) Ved opprettelse av egen pensjonskasse ved bedriften.
- 2) Ved at bedriften tegner pensjonsforsikring for sine arbeidstakere.
- 3) Ved at arbeidstakerne innmeldes som medlemmer i den nyopprettede «Fellesordning for tariffestet pensjon» (FTP).

Ved Ranheim var det ikke lett å ta endelig stilling til medlemskap i FTP eller bedriftsvis ordning, bl. a. på grunn av at bestemmelsene fra departementets side med hensyn til pensjonsfondets videre skjebne ved tilslutning til FTP ennå ikke var fastlagt. Slike bestemmelser kom først langt ute i 1962, og i mellomtiden var vi

allerede fra 1. januar samme år forpliktet til å foreta premietrekk til FTP. Men ved styrebeslutning 13. desember 1962 ble bestemt at medlemskapet i FTP skulle opprettholdes, og som kjent trekkes arbeidstakerne med kr. 1,50 pr. uke, men bedriften skyter til kr. 3.00 pr. uke for hver arbeidstaker som er innmeldt.

Departementet ga også bestemmelser for pensjonsfondets anvendelse. Det er ganske innviklede spørsmål det her dreier seg om, og det vil sikkert interessere våre arbeidere hvilken løsning vi er kommet frem til.

Først litt om eiendomsretten til fondet. Det er på det rene at andeler i fondet (såkalte «fondsandeler») har alle arbeidere som pr. 1/1 1962 har fylt 23 år og har vært ansatt i 1 år senest ett år før 1. januar 1962, dvs. pr. den dato fondsfordelingen for arbeidere er foretatt. Krav på fondet har også alle arbeidere som pr. 1. januar 1963 er over pensjonsalderen — 70 år for menn og 68 år når det gjelder kvinner — samt alle enkepensjonister.

Alle arbeidere som pr. 1. januar 1963 er under 70 år når det gjelder menn og 68 år når det gjelder kvinner vil bli delaktig i en kollektivforsikring som tegnes hos Norske Folk Livs- og Pensjonsforsikring A.s. Norske Folk utsteder individuell polise til hver av arbeidstakerne som får eiendomsrett til en såkalt «fripolise», hvis størrelse er avhengig av vedkommendes andel av fondet. Ranheim Papirfabriks Pensjonsfond må til gjengjeld innbetale fondsandelene til Norske Folk og har deretter intet med forsikringen å gjøre.

Men for de fondsandeler som vedkommer arbeidere som pr. 1. jan. 1963 er over pensjonsalderen samt for enkepensjonister vil det bli beholdt et såkalt suppleringsfond ved bedriften som sannsynligvis vil være avviklet når engang alle nåværende pensjonister og deres enker er døde. Eventuelle gjenværende midler vil bli overført til premiefond.

For arbeidere under pensjonsalderen er den enkeltes fondsandel forutsatt brukt som engangspremie pr. 1. januar 1963 til kjøp av en fullt betalt pensjonsforsikring på følgende måte:

For mannlige arbeidere brukes fondsandelen så langt den rekker til kjøp av inntil en alderspensjon fra 70. år lik differansen mellom 2400 kroner (avkortet med 1/40 for hvert år som mangler i en tjenestetid på 40 år regnet fra ansettelsen til pensjonsalderen) og den alderspensjon vedkommende får i FTP, og en enkepensjon før det 70. år lik differansen mellom 4 000 kroner (eventuelt avkortet) og enkepensjonen fra FTP. Hvis fondsandelen er mer enn tilstrekkelig til å dekke nevnte pensjoner,

brukes resten til dekning av livsvarig alderspensjon og enkepensjon i forholdet 1 : 1.

For kvinnelige arbeidere brukes fondsandelen så langt den rekker til kjøp av en alderspensjon fra fylte 68 til 70. år på inntil 4 000 kroner tillagt alderspensjon fra FTP. Er fondsandelen mer enn tilstrekkelig til å dekke nevnte pensjoner, brukes resten til dekning av en livsvarig alderspensjon fra 68. år.

Man har benyttet seg av adgangen til en forlods tildeling av fondsandeler til arbeidere over 68 år. Disse får jo intet av FTP, men vil på nevnte måte få en slags kompensasjon.

Enkepensjonen løper til utgangen av måneden enken fyller 70 år og full enkepensjon utgjør (jfr. likevel nedenfor) kr. 4000.—. Hvis den alderspensjon som var fastsatt for arbeidstakeren ved hans død var avkortet på grunn av manglende tjenestetid (40 år), skal den fulle enkepensjon ovenfor avkortes i samme forhold. Den enkepensjon en kommer til etter reglene foran nedsettes med et beløp lik $5/8$ av den alderspensjon det forutsettes at arbeidstakeren vil få fra FTP.

Som alt som har med pensjonsforsikring å gjøre, er ovenstående ganske innviklet, og vi vil derfor ved eksempler fra de utførte beregninger vise hvorledes det slår ut i praksis.

Største fondsandel har ti arbeidere født i 1893 eller tidligere med kr. 22 783.— hver.

Minste fondsandel har en arbeider født i 1937 med kr. 157.—.

La oss også ta som eksempel en bestemt arbeider født 1918 med fondsandel kr. 4036.—.

La oss se hvilke ytelser fripolisen vil skaffe ovennevnte og/eller deres enke:

A. A. født 1893:

Alderspensjon fra FTP	kr. 0
Enkepensjon fra FTP fra 60.—70. år	» 0
Alderspensjon, fripolise Norske Folk	» 1 911
Enkepensjon, fripolise Norske Folk før 70. år	» 3 183

B. B., født 1918:

Alderspensjon fra FTP	kr. 2 400
Enkepensjon fra FTP fra 60.—70. år	» 1 500
Alderspensjon, fripolise Norske Folk	» 0
Enkepensjon, fripolise Norske Folk før 70. år	» 2 228

C. C. født 1937:

Alderspensjon fra FTP	kr. 2 400
Enkepensjon fra FTP fra 60.—70. år	» 1 500
Alderspensjon, fripolise Norske Folk	» 0
Enkepensjon, fripolise Norske Folk før 70. år	» 87

Det vil bemerkes at fripolisene yter enkepensjon også til enker under 60 år i motsetning til FTP.

Arbeidere eller enker som pr. 1. januar 1963 var pensjonert etter regulativet av 1. januar 1960, vil få utbetalt sine hittidige pensjoner av suppleringsfondet eller om nødvendig ved tilskudd fra bedriften.

Funksjonærene vil ikke bli innmeldt i FTP, men vil i sin helhet få sine pensjoner gjennom en kollektiv forsikring i Norske Folk hvortil pensjonsfondet vil bli innbetalt.

Th. Overvren

Nytt lån

De som har fulgt med i fabrikkens regnskaper for de siste år, vil ha sett at det er betalt forholdsvis store avdrag på våre pantelån. Det eldste av dem forfaller i år til hel innfrielse, og da kassakreditter bare innvilges for ett år ad gangen, besluttet vårt styre for et par år siden gjennom et nytt, større pantelån å sikre finansieringen fremover.

På grunn av omslaget i konjunkturene og derav følgende tilstrømming på pengemarkedet, tok det tid å få ordnet et slikt lån, og beløpet ble også satt noe lavere enn vi ønsket og håpet. I mars måned kom det imidlertid grønt lys fra Norges Bank for et lån på 15 millioner kroner, som ble garantert fulltegnet av vår gamle bankforbindelse, Den norske Creditbank, Oslo, med støtte av en del forsikringsselskaper. Renten ble den som er vanlig nå, 5¼ prosent, og lånet løper i 20 år. Det var langt fra lett å få pengene, og vi utreder nå forskjel-

lige prosjekter for å finne frem til den fornuftigste og riktigste anvendelse.

Som tidligere nevnt, og som de fleste vil ha sett, får vi nu ganske meget ubarket tømmer. Vi har kjøpt og kjørt i gang en barkemaskin, og en stor og dyr tømmerkran er i bestilling og burde bli montert i annet halvår. Dessuten er det en rekke ting så vel på papirmaskinene som i etterbehandlingsavdelingen som bør gjøres, og vi undersøker også om noen helt nye ting som skal komme på tale.

Alt koster imidlertid penger og utgiftene stiger stadig, mens salgsprisene alt for lenge har stått stille. Det er derfor tilfredsstillende at vi har fått det nye lån slik at vi både er i stand til å holde fabrikken i gang og anskaffe de nye og som regel dessverre dyre maskiner som vi mener trenges, selv om driften ikke gir tilstrekkelig overskudd eller endog tap, hva vi dog må håpe vi

slipper. Mer enn noensinne er det nødvendig at fabrikkene er så tipp topp som mulig, idet som en av våre kolleger riktig har uttalt: «Industriens vogn har bare to gear, nemlig frem-

over eller bakover». Noe fri-gear eksisterer ikke, og stillstand betyr uvegerlig at man sakker akterut i konkurransen.

N. Lundberg

Boligbyggingen

AV E. DYBLIE

Like før sin avreise fra Ranheim i 1923 sto disponent Axel Lundberg en aftenstund foran Ranheim Vestre sammen med kontorsjef Ellefsen, pekte utover stedet med kjeppen, og kom med sin, senere så ofte siterte, uttalelse:

— Titta, kamreren, då jag kom hit till Ranheim för 28 år sedan, var här inte ett enda ljus — men nu — titta kamreren — presis som en stad.»

Lundberg kom til Ranheim ca. 1895, og den gang strakte åker og eng seg nesten ubrutt mellom gårdsbrukenes bygninger. Vel lå de gamle plasser og møllehus med velkjente navn som «Pompen», «Harperrommet», «Lykens Mølle» («Løkka»), øvre og nedre

«Fossen» og «Hitteren» i utkanten av hovedbrukene. Arbeiderboliger I—III var kommet opp på «Løkka». Men ser man på gamle bilder, kan man undres på hvor de folk bodde som hadde sitt arbeide på fabrikkene. Når Lundberg syntes stedet hadde fått bymessig preg alt i 1920, har det vel også vært medvirkende at elektrisk lys var blitt alminnelig i mellomtiden.

Hadde konsulen i dag vært i live og kunnet ta et overblikk etter mørkets frembrudd, med skinnet fra de hundreder av hjem mellom festlige gule og blå veilys, ville han ihvertfall ha kunnet konstatere at overgangen fra land til by er kommet langt.

Ranheim sett fra Tesli. Omkring 1895.

Fabrikken med omgivelser. Omkring 1893.

Fra utmarker og utparsellerte bruk har villabebyggelsen rykket inn mot den dyrkede mark på alle kanter, men fordi de nå gjenværende gårder trenger hele sitt areal for å kunne eksistere som selvstendige bruk, vil de sikkert i det lengste søke å unngå videre utparsellering. Derved vil Ranheim beholde sitt åpne preg med de store arealer av «land» mellom boligstrøkene, men forholdet har unektelig også medført problemer som stor knapphet på byggeklare tomter, lange og derved kostbare veier, vann- og kloakkledninger samt mangel på et naturlig sentrum hvor f. eks. butikker, kafé, forsamlingslokaler, bank, lege, post og andre offentlige kontorer kunne vært samlet. Takket være den gode forbindelse til byens sentrum er mangelen kanskje ikke så følebar, men det ville være av interesse om Ranheims-Nytts lesere ville gi uttrykk for sin mening om:

- 1) Bør det være et lokalt sentrum?
- 2) Hvor bør det ligge?

Det samlede antall ansatte ved bedriften har holdt seg nokså konstant rundt 600 i lengere tid, da nye arbeidsplasser er skapt ved utvidelser

og spesialisering i takt med med opphør eller mekanisering av eldre produksjon. Før krigsutbruddet i 1940 regnet man ikke at det var boligmangel på Ranheim, selv om mange bodde svært trangt etter kravene i dag. Enhver boligbygging opphørte imidlertid i krigsårene samtidig som mange unge stiftet familie. I 1945 var behovet for boliger derfor meget stort og et krafttak måtte tas. Tomtespørsmålet var da som nå problem nr. 1, og bedriften fant å måtte ofre arealer av Ranheim Vestre og Ranheim Nedre hvor vei, vann og kloakk kunne skaffes. Av de 50 første hus bygget av våre ansatte etter 1946 er 33 på tomter fra disse to gårdsbruk. Tomteprisen ble satt til kr. 1.50 pr. m². Til tross herfor syntes mange det var dyrt å bygge — man sammenlignet uvilkårlig med husleiene på 1939-nivå. En av dem som bygde dengang har berettet at naboer rystet medlidende på hodet over at han kunne gi seg i kast med slik galskap. «Det ville nok bli bare fattigdommen». I dag vil man lett le av et slikt syn, men til naboenes forsvar må sies at vel ingen den gang tenkte seg at den norske

Ar 1939

kronens verdi skulle falle til det halve på bare 15 år. (Stormbulls byggeindeks for tomannsboliger av tre — ekskl. tomt — var 210 i 1945 og 420 i 1962.)

Vanskelighet nr. 2 var byggetillatelse. Det var ikke bare på Ranheim det var husmangel. Situasjonen var den samme over nesten hele landet, og dertil kom det veldige ekstra behov for krigsskadede steder som Molde, Kristiansund, Namsos, Steinkjer, o. fl. og ikke minst det totalt raserte Finnmark. Samtidig var det stor knapphet på alle slags bygningsmaterialer som sement, murstein og trelast, og krigstidens strenge rasjoneringsordning for disse artikler måtte opprettholdes i mange år. Man fikk materialer bare til de mest nødvendige reparasjoner av gamle hus og byggetillatelse for nye boliger ble fordelt først på fylker og deretter på lokaldistriktene hvor antallet av søkere var mange ganger så stort som de tilgjengelige «løyver»..

Heldigvis var der en sentralkvote for industri under utvidelse, og etter

et stort arbeide og mange Oslo-reiser lyktes det for bedriftens ledelse å få ganske mange byggetillatelser mot denne.

For å stimulere til øket produksjon ble det også gitt byggetillatelser som premie for produksjon på overtid. For 1200 overtidstimer fikk man en leilighet, og da våre kunder tok unna alt som kunne skaffes den gang, ble fabrikkene kjørt atskillige helgedager. Bare ved én anledning i 1952 ble det av arbeidsmannsforeningens 3-manns komité fordelt byggetillatelser på ca. 16 leiligheter mot overtidskvoten, og det er utvilsomt at det skyldes denne og industrikvoten at husnøden på Ranheim ble overvunnet hurtigere enn i kommunen for øvrig. Det bør også nevnes at byggetillatelsene for spiseforretningen ved Folkets Hus og Ranheim Hjem for Eldre ble tatt fra ekstrakvotene.

De offentlige boligbanker som ble opprettet gjorde det mulig å finansiere ca. 80 prosent av byggeomkostningene med langsiktige lån til lave renter. Mange gjorde — og gjør — en

imponerende arbeidsinnsats, men mer enn 10 prosent av byggekostnadene greier de færreste å arbeide inn, og de siste 10 prosent var en hard nøtt å knekke for svært mange av de husløse.

Bedriftens ledelse vedtok derfor også et støtteprogram som tok sikte på å hjelpe våre fast ansatte over denne avgjørende kneiken.

Pr. leilighet har vært gitt en støtte på 3000 kroner, hvorav halvparten som gave og halvparten som rentebærende lån. Dertil gis teknisk og merkantil rettleiding og i betydelig utstrekning hjelp til gunstige innkjøp.

Fra 1946 til i dag er det nybygget 180 leiligheter med slik støtte, tilsvarende et gavebeløp på 270.000 kroner. Lån har vært gitt med ca. 200.000 kroner, da enkelte har greid seg helt eller delvis uten.

Regner vi 3½ person i gjennomsnitt pr. leilighet, blir dette husvære for rundt 630 personer, eller ca. en tredjedel av de som er knyttet til bedriften via de ansatte. I tillegg hertil er det brukt betydelige beløp på reparasjoner og forbedring av standarden i bedriftens egne eldre boliger, likesom det er ført opp 12 nye og innkjøpt 2 funksjonærboliger.

Nye behov dukker imidlertid stadig opp, og når dette skrives står det på venteliste søknader om støtte for 35 leiligheter, hvorav de 28 også mangler tomt. Vårt arbeid med aktiv støtte til boligbyggingen vil bli fortsatt, og vi får håpe at bedriftsinntektene vil gjøre det mulig for styret å bevilge de nødvendige beløp.

De 180 leiligheter som er nevnt, er med få unntak underkastet boligbankens bestemmelser m. h. t. areal og utstyr. 35 er i eneboliger og resten i 2-mannsboliger. Ingen i rekkehus eller blokker. Fra 1946 til 1958 var den horisontalt delte 2-mannsbolig enerådende — oppført som regel av én mann som leide ut den ene leilighet. I de siste 5 år har det vært en markert overgang til vertikalt delte 2-mannsboliger. Selv om disse er dyrere å bygge og hver leilighet blir på 2 plan, har man den store fordel at hver halvdel kan betraktes som en selvstendig bolig som kan eies, belånes, arves eller selges uavhengig av den andre.

Prisstigningen har sikkert også medvirket til denne overgang. Kravet til egenkapital er øket, og to har lettere enn én for å greie den nødvendige innsats av arbeid og penger.

(Forts.)

Feriedager i skjærgården

Ferien med alle dens forhåpninger og dessverre også skuffelser, p. g. a. dårlig vær, som vi har så alt for ofte, står igjen for døren, og atter håper vi alle sammen på en ekstra god sommer.

Selv den dårlige sommer vi hadde ifjor fikk jo de fleste av oss noe igjen for, og for meg ble det en helt ny opplevelse som jeg gjerne vil skrive noen ord om.

Lett overskyet vær med enkelte solgløtt og brukbar temperatur, — mange glade forhåpningsfulle ferierende går ombord i bilferjen «Smøla» i Kristiansund med håp om noen delikate feriedager.

Vel fremme på Strømmen på Smøla startet vi opp «Junioren» med Hopen som mål.

Veiene er nok ikke asfaltert, men med 30 km fart går det bra. Smøla er en av de tre store øyene ut mot Atlanterhavet og har ca. 3000 innbyggere, som praktisk talt alle ernærer seg ved fiske. Øya er flat uten skog på nord- og vestsiden, med store torvmyrer som skaffer brensel. På sør- og østsiden er det plantet noe skog, men været er hardt her ute, så det er vanskelig å få til noe skikkelig beplantning.

Midt inne på øya har Ny Jord et stort bureisingsfelt, og her har staten en forsøksgård.

Her dyrkes litt av hvert, men poteter og gulrøtter trives best. Gulrøttene er av aller beste kvalitet og gir svært godt utbytte.

Elektrisk energi fikk øya for 5—6

år siden. Vann er mangelvare, og alle hus har samlekummer for regnvann, — så her sløses det ikke med vannet. Rundt øya ligger over 3000 småholmer og skjær med mase små lune vikar og sund. — En mil rett ut for Smøla — ut mot selve nordvest-Atlanterhavet, ligger Veidholmen — en øy isolert fra den øvrige verden og med ca. 700 innbyggere et samfunn for seg selv i alle måtar. Husene står tett i tett uten noen som helst regulering, og veiene er 1,5—2 m brede og sementert, så her er det ikke noen bilproblemer.

Her er bygd en svær molo for å skaffe havn for fiskeflåten, men en kan jo tenke seg havet i sin fulle vrede når man hører at en uværssdag flyttet bølgene en stein på over 3 tonn tvers over moloen. Vi landkrabber har nok svært vanskelig for å forstå hva uvær og storm her ute er. Men folk er glad i heimene sine og forholdene, og faktum er at det bygges stadig nye hus og folketallet økar.

På den ytterste øde holmen her ute ligger Haugjegla fyr, og det var en stor opplevelse å få besøke dette fyret med dets hyggelige og gjestfrie fyrmesterassistent Olav Hammer Olsen.

Utsikt fra fyret

Selve fyrtårnet er 30 m høyt med en diameter på 8—10 m nede og 3 m oppe i selve fyrlykta. Fyret har to aggregater, og lypæra i fyrlykta er på 1000 watt. Rundt pæra er det en masse glassprismer som gir et meget kraftig lys som sees mange mil ute i havet. I sommer er det foretatt store reparasjoner av fyret, og det er innredet to små leiligheter som var riktig heimkoselige.

Selv om jeg kobler fabrikkene helt ut når jeg har ferie, ble jeg flere ganger minnet om Ranheim Kraft, og det første jeg møtte på fyret var Ranheims malerpapprull med den kjente og kjære isbjørn.

Her ute på Smøla fikk jeg også fornøyelsen av å hilse på en arbeidets

Haugjegla fyr

Hovedgata på Veidholmen

hedersmann på 93 år, som har drevet fiske i 80 år og var frfemdeles helt åndsfrisk, og han hadde utrolig mye å fortelle om fiskernes kår opp gjennom årene. Edvard Kirkenes var for øvrig meget belest og en foregangsmann på mange måter, — skribent — foredragsholder — lærer i bruk av fiskeredskaper og med i bygdas styre og stell. Han var også litt av en poet, og et dikt skrevet til en av sine beste venner på hans 70-årsdag var preget av kjærlighet til yrket, sjøen og be-

folkningen her ute i havbrynet. Håndskriften til 93-åringen var så flott og nydelig at det var en lyst å se.

Etter denne turen kan jeg godt forstå Oddmund Faks-våg, som sier: «Ingen ferie uten en tur til Frøya» (som er Smø-as nabo), og jeg tør trygt anbefale alle landkrabber en tur til de ytterste skjær.

Etter en snartur heimom Ranheim startet vi på ny med «Tomtvatnet» to mil sør for Levanger som mål, for å avslutte ferien på

Furukollen, — en alle tiders koselig hytte som ligger så lunt og trygt inne i skogen noen meter fra vatnet.

Jo, det er et forunderlig, men herlig land vi bor i med alle mulige variasjoner i natur, levevilkår og folkelyne.

Været snakker vi ikke om når det gjelder sommeren 1962, men det er alltid deilig med ferie, og ferien i år har virkelig vært en kvile både for kropp og sjel.

Furukollen i august.

T. B.

En av de idylliske små øyer, Hatmosøy, som ligger ca. 500 m fra Smøla

Nytt fra sekkefabrikken

Siden september-nummeret av R-N fra 1961, der vi hadde en artikkel som kort beskrev den bestilte bunnleggemaskin, har mangt og meget endret seg når det gjelder Ranheim og sekkeproduksjonen.

Vi flyttet i november 1962 inn i de lyse og hensiktsmessige lokaler i det nye lagerbyggs vestre del. I desember monterte vi den nye bunnleggeren, og formann Hagen med sine 3 mann og 4 kvinner — en hyggelig liten familie, har utviklet seg til en liten stat med både 1-, 2. og 3-skifts kjøring. Det har skjedd i løpet av så kort tid og påkjenningen har vært stor for alle ledd. Salgsavdelingen har raskt skaffet ordres, og driften har notert disse med fryd og gru. Og så vidt vi kan se går det den rette veien. Selvsagt har vi hatt og vil stadig få meget nytt å lære, så vi vil ikke snakke for høyt foreløpig. Men moro var det lell.

For først å ta hylsemaskinen: Ved relativt små forandringer har vi fått lengere tørkere etter trykkverket samt større frihet for klisjéplaseringen ved store trykkbredder. Dette påvirker større fart. Samtidig er avrullingsstativene noe høyere, slik at antall rulleinnlegg blir mindre. Derav mindre stopptider. Vi har kjørt over 40.000 sekker på 8 timer, og det må anses som bra for denne maskintype. Ikke desto mindre kan man på den dyreste og nyeste hylsemaskintype kjøre det dobbelte ved gunstige sekketøy, inklusive «Staffel-sekk». Kan-skje blir det vårt neste skritt.

Sekkefabrikken er helt og holdent avhengig av at H-karene leverer oss et førsteklases papir. Ruller med ujevn bane, rynker, løse ved sentret, feilaktig eller ujevn fuktighet skaffer momentant dårlige sekker, mindre produksjon og mindre fortjeneste for sekkefolkene.

Den nye bunnleggeren kom i produksjon på meget kort tid etter monteringen. Det var ikke mange dagers kjøring med montør Schwermann før Rønne og Skjervoldsmo satte i gang på egen hånd. På bakgrunn av sistnevntes manglende maskinelle erfa-

ring må hans prestasjon settes meget høyt.

Vi har også på denne maskin nådd ca. 40 000 pr. dag. Her er vi igjen helt i hånden på mannskapet ved hylsemaskinen. Er ikke hylsene jevne og plane kjører vi oss fast. Maskinen er meget var, men er alt i orden går det så det er en fryd. Vi er ikke skuffet over den.

Opplegget for sortering og pakking er ikke endelig. Våre helt nye sortersker ser ut til å kunne finne takt og rytme, og ing. Larsen vil nok snart ha linjen for kombinasjonen av sydd og limt sekk klar. Våre veløvde og dyktige syersker har fått forsterkninger. Og Gabrielsen ved den nye buntmaskinen (den er nesten like effektiv som han selv) tar unna så det gyver.

I det hele tatt er det fart i sakene, selv om vi selvfølgelig ikke er ved veis ende. Denne utpregede stykkproduksjonen bærer preg av frisk luft, og vi håper fremgangen fortsetter. (Apropos frisk luft. Vi lover vifte i de forøvrig gode garderober).

Av nye ting som sikkert vil komme, nevner vi sydd ventilekk. Disse krever sin plass. Vi har alt sett hvilke krav sekkeproduksjonen stiller til plassbehovet. Går vi dertil inn også for Staffel-sekker, melder nok behovet for øket plass seg straks. Og øker vi således igjen vår kapasitet til å foredle eget papir, så er det sikkert ikke den dummeste vei å gå.

Men en gunstig utvikling stiller store krav til hver enkelt av oss. Først og fremst gjelder det kvaliteten. Vi må hver på vår plass gjøre vårt ytterste for at det produkt vi leverer fra oss har den kvalitet som vi vet forlanges. Slurv kan ta knekken på oss. Og da er det ikke langt fra Capitol til den Tarpeiske klippe.

Til slutt en liten rundspørring hos personalet i sekkefabrikken for å høre hva de har på hjertet. Først formannen, Otto Hagen, som har vært med i gamet siden første sekk ble sydd i Trondheim den 19. april 1929 på Nordenfjeldske Sekkesentral. Han var da 16 år gammel. Formann ble

«Sekkefamilien» i dag

han alt i 1937. Han synes det er morsomt med det oppsving produksjonen har fått siden Ranheim overtok, selv om presset er øket, særlig synes han om det nyanskaffete maskineri, men ønsker seg alt nå mere plass for produksjonen.

Maskinfører Jakob Rønne fra Heimdal, født 1937, er alt for en veteran å kalle. Han kom til Leangen i 1956. Rønne synes nok at den intime gruppefølelsen i sekkefabrikken på Leangen er noe han savner nå, men mener at fordelene i dag er store. F. eks. mulighetene for raskere teknisk hjelp. Han ønsker seg kun å få ordre av en foresatt (det kommer nok, Rønne) samt en ny hylsemaskin (det er du ikke alene om!).

Så spør vi en av de kjekke, raske «småpia'n» våre, Inger Kvam, syerske. Er ranheimsbbygg i tredje generasjon og kom i 1961, den 16. april, som 16-åring på sortersalen og et

halvt år senere til Leangen.. Inger synes arbeidsforholdene er gode, hun liker seg godt, til tross for jevnt og hardt arbeid, men vil også helst at «sekkegjengen» var for seg selv. Åse Eidsholt, ballerinaen i sekkeballetten, var når dette ble skrevet, syk.

Pakkeren Ivar Gabrielsen fra Stok-sund var alt som 16-åring fullgod kar som fisker, men trives så godt at han med sine 26 år har rukket kone, 3 barn og tomt oppi Reppesbakken. Han er litt av en energibunt, og forlater nok ikke sin kjære buntmaskin med det første. Den er storveies.

Til slutt noen ord med en av Ranheims husmødre, Inger Saksvik, som ble mobilisert for å hjelpe oss i overgangen fra 1 til 2 skift. Hun er så tilfreds med jobben at hun og Johan er blitt enige om at dette bør fortsette inntil videre. Slikt er jo hyggelig, og vi håper det fortsatt utvikler seg i samme retning.

C. B. O.

Av Ranheim Papirfabriks historie

(Forts. fra nr. 1 - 1963)

Utvidelsen av aksjekapitalen for anlegget av den nye fabrikk gikk meget trått. Målet, 1 million kroner, ble ikke på langt nær nådd, — man måtte slutte ved kr. 500.000,—, hvorav kr. 10.000,— i preferanseaksjer. Den formelle nyordning ble vedtatt på generalforsamling 25. mars 1891. Så vidt det kan sees ble den virkelig innbetalte aksjekapital dog ikke større enn kr. 410.000,—.

Nærmere oppgave over når i 1891 fabrikken kom i gang har ikke vært å finne. Men resultatet ble enda større skuffelse enn cellulosefabrikasjonen. Detaljer foreligger ikke, kun en summarisk oppgave som går ut på at allerede etter et par års drift hadde man opparbeidet et underskudd på ca. kr. 100 000,—. Og etter forlagskontrakt av januar 1892 fremgår at firmaet Chr. Christophersen fikk forlagspant i fabrikkens beholdninger såvel av cellulose som av papir. — Hvorfor det gikk så galt står meget uklart for oss i dag. Etter Morgenbladet 1891, nr. 13, var allerede i 1890 etterspørselen etter papir så livlig at flere fabrikkene kunne slutte kontrakter på lengere sikt. Tilgangen på ordres var gjennomgående så god at bedriftene stort sett kunne glede seg ved jevn og relativt rommelig beskjefsigelse. I løpet av 1892 overdrog Jenssen alle sine aksjer til Christophersen, og fabrikkens direksjon meddeler 5. november 1892 at L. Jenssen fra den dag opphører som selskaps direktør og at fra samme tid Martin Seligmann tiltrer som administrerende direktør og undertegner aksjeselskapet sammen med bokholder Odin Brun. Direksjonen består av Seligmann, Piene og Halvor Jenssen.

Laurits Jenssen blir sittende med og boende på Ranheim gård til 1897, da han selger den til Christophersen for kr. 200 000,— idet han forbeholder seg for sin og sin hustrus levetid bruken av «Trøa», oppe i åsen syd for Ranheim gård. På «Trøa» bodde Jenssen de siste par år av sitt liv, og her døde han 7. juni 1899.

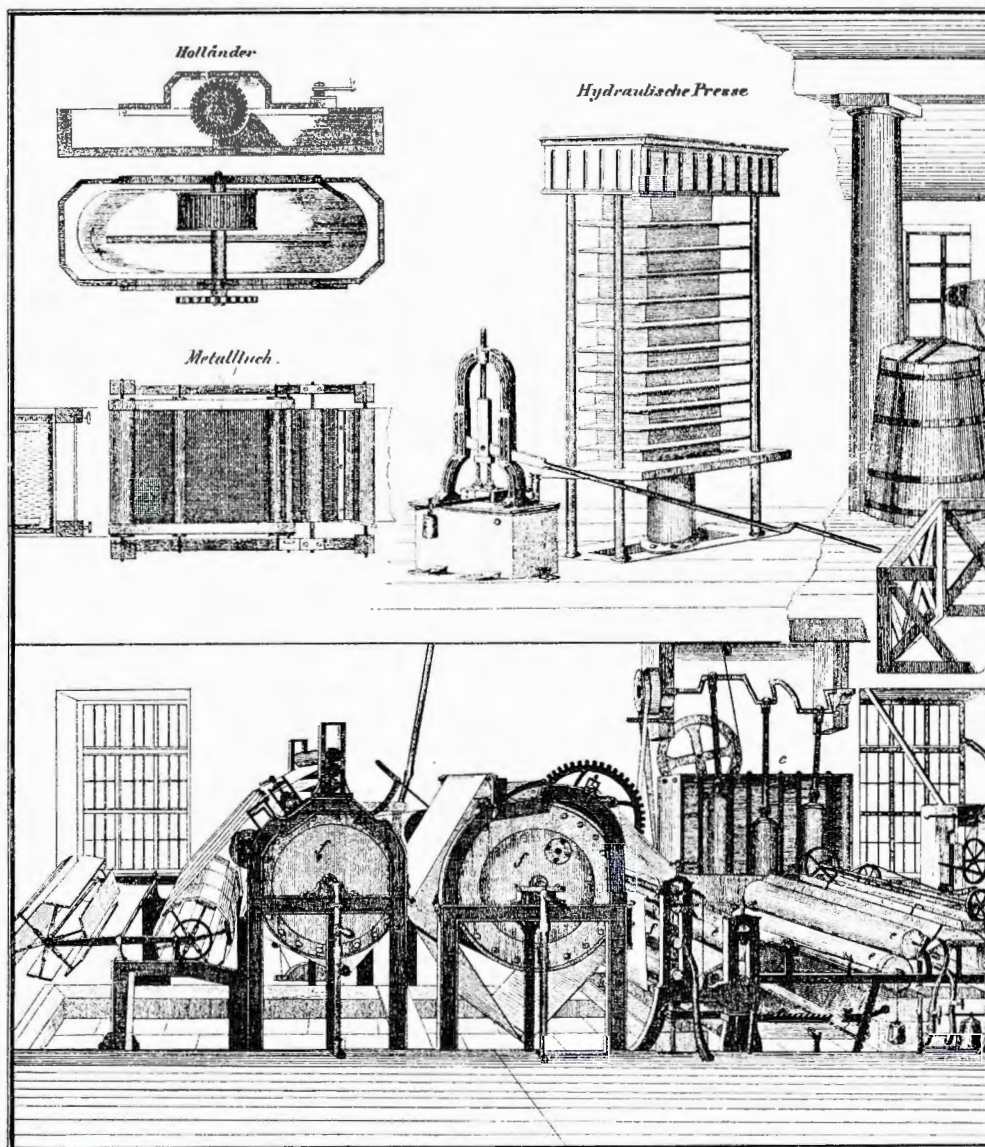
Tar man et tilbakeblikk over perioden Laurits Jenssen (1884—1892), er synet ikke oppløftende. Det er iallfall mest de mørke trekk som er iøynefallende med alle vanskeligheter med Størmer og anlegget, skuffelsene med produksjonens kvantitet, de sterkt fallende priser på produktet, uavsluttede finansielle vanskeligheter, og til slutt den suksessivt tiltakende avhengighet av firmaet Christophersen. Og alt dette tross et utrettelig slit av Laurits Jenssen og hans medarbeidere.

Men bildet skulle bli mørkere i årene fremover.

Perioden Chr. Christophersen. (1893—1899—1903)

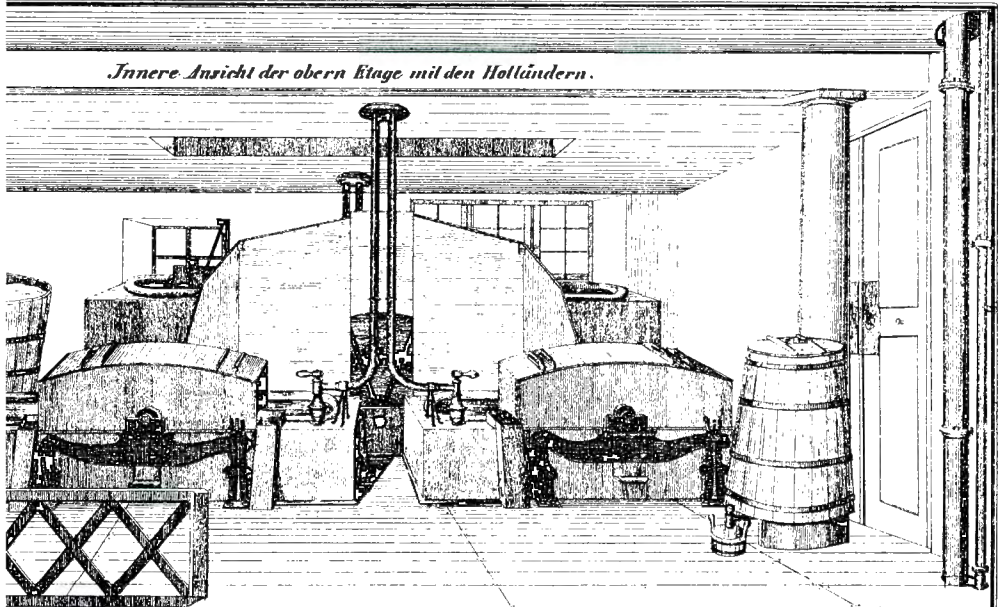
Før vi går inn på kombinasjonen Ranheim—Christophersen er det nødvendig å gjøre rede for firmaet Chr. Christophersens fremkomst og utvikling. Ranheim danner nemlig i de ovenanførte år en integrerende del av firmaet, om enn formelt selvstendig. Kildene er et par artikler av Abr. Grimstvedt i Papirjournalen 1923, «Fra svundne dage», og innberetningen fra bobestyrelsen i Christophersens konkursbo.

Firmaets sjef, generalkonsul Christian Christophersen, var født i 1840, en av de flere brødre som kom til å innta fremtredende stillinger i norsk samfunnsliv. En av dem ble Norges utenriksminister, W. Christophersen. En annen var den kjente «don Pedro» i Argentina. De var alle self-made menn. Christian Christophersen begynte som isenkram-butikkssveinn i Fredrikshald, kom derfra til Birmingham i lignende stilling, vendte tilbake til Norge i 1869 og etablerte agenturforretning i Christiania, vesentlig i jern- og kortevareer. Det gikk hurtig oppover. Han ble i 1869 gift med en datter av konsul Truls Wiel i Fredrikshald og fikk dermed innsnitt i de høyere kretser i skogindustrien. Tremasseindustrien tiltrakk ham sterkt, han forsto at der var mye å gjøre.

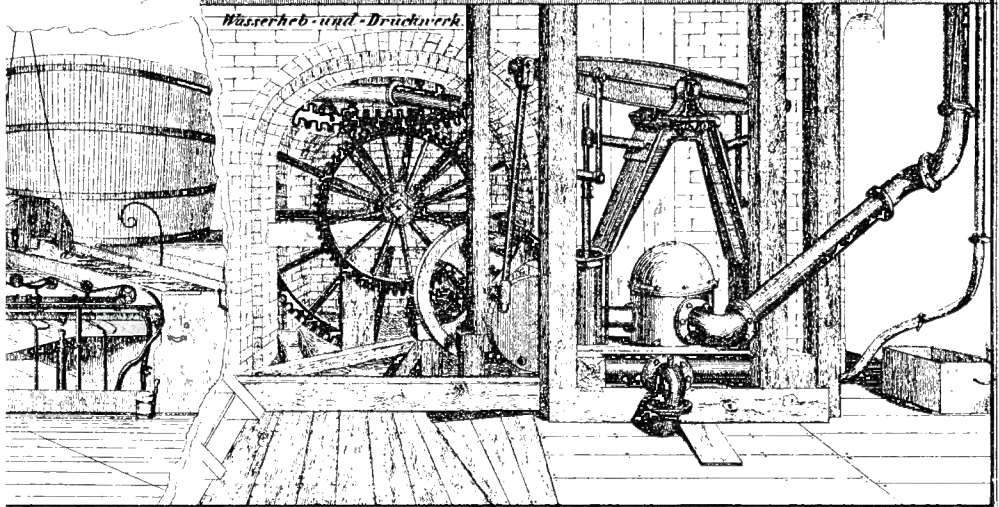

En østerriksk papirfabrikk for
Nederst til venstre papirmaskin

Innere Ansicht der obern Etage mit den Holländern.

Wasserheb- und -Druckwerk

ausgeführt von Gott. v. Mayer, Maschinenbau

*ir siden. Øverst fra hollenderiet.
il høyre pumpeanlegg for vann.*

Første forbindelse med de to industrielle bedrifter var salg av rekvisita; så oppnådde han å bli salgskommisjonær for dem og begynte så smått å yte fabrikkens finansiell støtte, bl. a. endossere deres vekslar ved å utnytte sin allerede tidlig vel befestede posisjon i bankene. Dette tok den utvikling at han i større og større grad finansierte fabrikkene mot å få salget, etterhvert *enesalget* av produktene, tremasse og papir, og leveranse av rekvisita. I innberetningen fra bobestyrelsen fremstilles den generelle utvikling slik: Firmaet overtar — hvis ikke produksjonen kjøpes for et bestemt tidsrom — salget av fabrikkens produksjon mot alminnelig salgskommisjon med tillegg for delkreidere. Så viser det seg at fabrikkene mangler kapital endog til den daglige drift, og enda mere til utvidelser, moderniseringer og nyanskaffelser, utstyr og maskineri, som alt melder seg som uomgjengelig nødvendig om konkurranse skal kunne tas opp med de nye anlegg. Det blir firmaet som har enesalget som må skaffe pengene. Men dets egne midler strekker ikke til, pengene blir reist ved forskjellige vekseltransaksjoner gjennom Christophersen, som gjennom papirenes anbringelse hos sine bankforbindelser reiser de fornødne midler. Disse transaksjoner betegnes som «forskudd» og antar et meget betenkelig omfang.

I 1881 fikk Christophersen fra sin svigerfar en arveutlodning på 80.000 kroner og året etter en lignende på 360 000 kroner. Fra denne tid synes forretningen å ha skutt sterk vekst, den hadde ervervet en sentral stilling i den bransje som for forretningsver-

denen sto som firmaets hovedvirksomhet: tilvirkning og omsetning av tremasse og cellulose.

I Abraham Grimstvedts fremstilling heter det bl. a.:

Til å begynne med var det han som hadde hals og hånd over fabrikkene, men etterhvert som disses ansvar til ham steg, langt over hans virkelige evne, var det fabrikkene som tok makten fra ham, han kunne ikke mere komme ut av deres garn. Så lenge det holdtes gående var ordningen fordelaktig for alle parter. Det er vel tvilsomt om norsk tremasse- og papirindustri skylder noen enkelt mann så meget som ham. Industrien var ny og uten tillit i pengemenns krets. Christophersen satte inn sitt gode navn og tillit, hvorved fabrikkene fikk midler til å utvikle seg og vokse seg frem. Samtidig tjente firmaet en mengde penger på ordningen dels ved salgsprovisjoner, dels ved leveranser og dels ved akseptprovisjoner osv. Ved siden herav drev firmaet en meget stor eksportforretning av tremasse, cellulose og papir, som han kjøpte for egen regning og sendte til alle verdensdeler.

I 1877 kom en ung tysker, Carl Kirschenstein, i Christophersens tjeneste, ble hurtig en meget betrodd kontorsjef, og ble i 1886 opptatt som assosiert medlem av firmaet med 1/4. Hans virke var alt annet enn bremsende på den farlige utvikling. —

Bobestyrelsen: «Man får det inntrykk at firmaet har funnet en viss tilfredsstillende i på sin hånd å samle forhandlingen av de fleste mulige under bransjen sorterende fabrikkers produksjon.»

(Fortsettes)

Vernearbeidet i bedriften

Egentlig skulle vel Birger Olsson, som fungerte som verneleder i året 1962, være den som best kunne fortelle om vernelagets virksomhet i det år som har gått. Det er nemlig klokt en gang i blant å stoppe opp — se tilbake på den virksomhet man har drevet og betrakte de resultater den førte til.

Birger Olsson gikk inn for verne-

arbeidet med stor interesse og glød, og de forskjellige avdelingsmestre har nok Olssons argusøyne i friskt minne enda. Verneutvalget fikk utrettet en god del i 1962, — og de fleste av deres anmerkninger under vernerunder og ellers ble tatt ad notam, og bedriften har kommet nok et skritt lenger når det gjelder å skape en trygg arbeidsplass. Men selv om bedriften har kom-

met langt når det gjelder vern og velferd rundt om på de forskjellige arbeidsplasser, så har det seg slik at vi alltid vil ha oppgaver å løse. Det fullkomne når vi vel aldri. Men vi kan alle være med å skyve «lasset» fremover.

For å kaste et blikk på det som alle helst legger merke til — statistikken over skader og fravær.

I alt ble 39 skader meldt til Riks-trykdeverket i 1962. Et par av ulykene førte til store skader og de skadede går sykmeldt fremdeles. Foretar vi en sammenligning med tidligere år vil vi få følgende bilde:

1959: 29 skader som førte til 447 fraværsk dager.

1960: 42 skader som førte til 917 fraværsk dager.

1961: 31 skader som førte til 618

1962: 39 skader som førte til 916 fraværsk dager.

Som det vil fremgå, — det ser ikke så lyst ut. Det er for mange skader, alt for mange fraværsk dager.

1. kvartal i 1963 gir oss heller ingen grunn til å se optimistisk på situasjonen. Det ble da notert 16 skader som førte til 241 fraværsk dager. Riktignok har vi nå hatt en lengere periode uten skader, slik at 2. kvartal fortøner seg ganske bra foreløpig. Men mye kan skje enda.

Nå kunne man nok spinne en god del på de tallene jeg har tatt med, — lage en oversikt over skadenes fordeling avdelingsvis, etter art osv. Selv sagt har alt dette krav på den største oppmerksomhet, det vil gi oss et fullstendig bilde av situasjonen som vi kunne trekke lærdom av.

Likevel har jeg denne gang lyst til å benytte spalteplassen til noen mere generelle betraktninger omkring vernearbeidet, om hvordan vi skal kunne komme skadene til livs. Kan vi i det hele tatt gjøre noe for å bringe tallene nedover, det snakkes jo så mye om alle disse hendelige uhellene.

Nå har jeg i løpet av den korte tiden jeg har vært med i vernearbeidet, hatt kontakt med en rekke verneledere fra andre bedrifter. Enkelte av disse har pene resultater å vise til, andre vil helst snakke om noe annet. Går man disse mennesker nærmere inn på klingen, viser det seg at de be-

drifter som har aktive arbeidsledere og verneombud har kommet mye lengere enn de andre. Det er en kjensgjerning at dersom arbeidsledere og verneombud ser lett på sine oppgaver i vernearbeidet, da vil man ikke komme noen vei, uansett hvor interessert bedriftsledelsen måtte være, uansett hvor aktivt verneutvalget arbeider. Kan ikke vernetanken holdes levende blant dem som omgås forholdene på arbeidsplassen daglig, hjelper det lite hva andre måtte si og gjøre. Dette betyr at vi må sette mye av vår lit til det arbeide arbeidsledere og verneombud makter å utføre. Dette arbeidet vil ikke alltid være så fryktelig morsomt. Aktive arbeidsledere og verneombud vil nok komme opp i ubehagelige diskusjoner med de ansatte, noe som har sine grunner. Vi er nemlig slik innrettet at vi har våre egne meninger om saker og ting, og vil helst foreta oss det vi selv ønsker — vi er individualister.

I og med at vi er nødt til å arbeide for å tjene noen kroner til livets opphold, har vi allerede blitt berøvet noe av vår frihet, for aller helst skulle vi jo ha ligget ute på sjøen, stelt i hagen vår eller hva det måtte være. Når vi så heller ikke får legge an vårt arbeid etter eget ønske, styrkes opposisjonslysten enda mere. Vi må møte til bestemte tider, ta spisepause til fastsatt tid osv. Alt dette får oss uvilkarlig og ofte ubevisst til å reise bust og stritte imot. Kommer det så en arbeidsleder eller et verneombud for å fortelle oss at måten vi utfører vårt arbeid på er risikabel — vi kan påføre oss selv og andre skader, — ja, da vil vi ganske naturlig være avvisende. Sånn har vi gjort det før — ingen er blitt skadet, følgelig farer arbeidsleder/verneombud med tullprat. Sånn ligger det an, om vi beklager det aldri så mye.

Men kan en arbeidsleder eller et verneombud forandre vår natur, da? Selvfølgelig ikke. Men de kan begge være med og ta opp kampen, og det er en kamp de har gode sjanser til å vinne dersom de selv vil. For selv om vi stritter imot når noen vil fortelle oss ting, så har de aller fleste av oss fornuftige tanker også, som kan få oss til å innse at det andre sier ikke er så dumt likevel bestandig.

La meg trekke fram følgende konklusjon, at skal vi komme videre i vårt vernearbeid, så vil dette i vesentlig grad avhenge av den interesse og vilje arbeidsledere og verneombud viser for saken, — om de er villige til å ta de ubehageligheter som nok kan følge med.

La oss derfor ta med listen over verneombudene for året 1963, — så får vi se hvordan disse karene sammen med arbeidslederne klarer jobben. Hvilken avdeling vil klare sin oppgave best, tro?

Verneombud med varamenn pr. 14/2 1963:

Cellulosefabrikken:

Kokeri:

Verneombud:	<i>Eggens skift:</i> Johan Kambuås	<i>Rustad skift:</i> E. Andersen	<i>Grytbakks skift:</i> Willy Hansen
Varamann:	Alf Darell	Leif Skogmo	Torleif Haarberg

Huggeri:

Verneombud:	Odd Ullstad	Per Olsen	Harald Malvik
Varamann:	Arne Øyås	Boye Moksnes	Helge Smevik

Sodahus:

Verneombud:		H. Hansen	H. Sæthervold
Varamann:	O. Saksvik	J. Kirkvold	Konrad Brurok

Hovedavdelingen:

Verneombud:	<i>Alstads skift:</i> John Farbu	<i>Johanssons skift:</i> Tor Larsen	<i>Leikvolds skift:</i> Sverre Ekelund
Varamann:	O. Kirkvold	Torbj. Stenhaug	A. Knutsen

Etterbehandlingsavdelingen:

Verneombud:	<i>Moksnes' skift:</i> Bjørn Bjørnstad	<i>Gjengstø's skift:</i> Alfond Olsen
Varamann:	Louis Auran	Gudm. Guldberg

Sortersalen:

Verneombud:	Martha Løvhaug
Varamann:	Marie Haugan

Mek. verksted:

Verneombud:	Martin Kambuås
Varamann:	Egil Gipling

Snekkerverksted:

Verneombud:	Steinar Barstad
Varamann:	Karl Johnsen

Utearbeidere:

Verneombud:	Karl Lund
Varamann:	Georg Våden

Sekkefabrikken:

Verneombud:	John Svendsen
Varamann:	Ole Jegtvolden

Fjæra:

Verneombud:	M. Bremseth
Varamann:	D. Wikdahl

Hovedkontor:

Verneombud:	Roy Poulsen
Varamann:	Bjørn Daaland

Laboratorium og driftskontor:

Verneombud:	Birger Olsson
Varamann:	John Guldberg
Hovedverneombud:	Sv. Ekelund
Verneleder:	Torodd Ronæss

HYBLER

Bedriften har behov for et par hybler for herrer. Helst møblert og med adgang til bruk av kjøkken og bad.

Henv. kontorsjef Dyblie eller fru Astrid Haarberg.

For oss som skal drive med vernearbeid finnes det ingen ting som heter hendelige uhell. Alle ulykker, alle skader har sin årsak. La oss gå inn for å fjerne disse — og husk, vi skal ikke først og fremst søke å finne en eller annen vi skal legge skylden på

for å fri oss selv. Det er årsaken vi skal lete etter og sørge for å få fjernet. Kunne vi unngå prestisje, prinsipprytteri og gå sammen om en felles sak, skulle 1963 kunne bli et godt verneår for vår bedrift.

Torodd Ronæs.

Vår nye 16 tonns tømmerkran

Når dette leses, er arbeidet med planering av grunn og fundamenteringsarbeidene for vår nye 16 tonns tømmerkran langt på vei.

Etter hvert som vår celluloseproduksjon har øket har også behovet for tømmer øket meget sterkt. Som tømmerseier Almås skrev i Ranheims-Nytt nr. 3 1962, har fabrikkene i dag en kapasitet på ca. 35.000 tonn 90 % (lufttørr) cellulose pr. år som igjen gir et årlig virkesforbruk på ca. 175.000 f. m³. Hvis sagbruksindustrien fortsatt kan få arbeide noenlunde uforstyrret i årene fremover, regner vi med at denne kan levere oss ca. 110.000 f. m³ virke årlig. Under denne

forutsetning trenger vi altså ytterligere ca. 15.000 f. m³ rundvirke pr. år. En stor del av dette må vi regne med blir levert ubarket. Vårt nye barkeanlegg er først og fremst bygget for å barke denne virkesmengde.

Det er i dag ca. 150 forskjellige leverandører av flis- og bakhonved. Herav er det kun 6 bruk — såkalte helårssagbruk — som svarer for ca. 45 % av leveransene. De resterende bruk står en del av året, og virkesleveransene fra disse stopper dessverre opp i enkelte perioder. Perioden før og etter jul er ubetinget den vanskeligste. Vi vet jo at vinteren enkelte ganger kan være ganske

Slik blir vår nye kran

hard, med til dels store snømengder, og da er det ingen spøk å ta virke opp fra «fjæra», slik vi har gjort det i den senere tid.

For best mulig å kunne møte en slik situasjon har vi, i likhet med de fleste andre større cellulosefabrikker, kommet frem til at en skikkelig tømmerkran er det utstyr som best kan løse problemet med lagring av rundvirke. Lagring er i seg selv uproductiv, og i motsetning til produksjonen skaper den i regelen ikke varer av høyere verdi. Man må nesten alltid regne med tap enten ved at kvaliteten forringes eller at en viss del ødelegges ved brekkasje eller på annen måte. Lagringen binder dessuten betydelig kapital, krever arbeidskraft, utstyr osv. Den fører således til utgifter og ingen inntekter, når en ser bort fra spekulasjonslagring. Det naturlige hadde derfor vært å samordne innkjøp, produksjon og salg, slik at lagrene kunne holdes nede på et minimum. Dette gjelder generelt og selvfølgelig også i høy grad for vårt problem med virkeslagringen. Det ideelle hadde vært om vårt virkesfor-

bruk kunne bli tilkjørt fabrikkene fra dag til dag fra leverandørene, men vi bor dessverre i et land hvor de klimatiske forhold enkelte ganger spiller oss et puss. Dette må vi se i øynene og innrette oss deretter.

For å få en mest mulig rasjonell håndtering av rundvirke og mulighet for å lagre 25.000 å 30.000 f. m³ blir tømmerkranen plassert på jordet nordøst for hovedkontoret. Av plantegningen sees at kranen skal betjene området fra barkeanlegget ved huggeriet og opp til oljesporet. Virke for lagring kan da kjøres inn med jernbanevogn over oljesporet eller med biler fra vei parallelt med dette. Den del av virket som skal rett i produksjonen kan kjøres inn fra sporet nede ved huggeriet, eller fra biler. Matebordet foran barkemaskinene forutsettes benyttet for både barket og ubarket virke. Virket tenkes lagret i stropete bunter slik at det blir lett å ta det tilbake.

Kranen leveres av firma Sverre Munck, Bergen, og bygges for netto last 16 tonn. Det blir en såkalt bukk-kran i helseiset boksutførelse.

Spennvidden mellom kranskinnene er 40 m. Total lengde av kranen er 63 m og heisehøyde ca. 12 m over bakken. Kranbroens kjørehastighet er 50 m/min., største heisehastighet 8.5 m/min. og kranvognens kjørehastighet er 25 m/min. Kranens vekt totalt er ca. 120 tonn, og den vil bli levert i seksjoner for montasje her på stedet. Så snart den første del av fundamentene for kranmaskinene er ferdig, vil montasjen bli påbegynt.

Strømtilførselen til kranen vil skje

via en egen 180 volts transformator og et blankstrekk på en stolperekke langs kranens ene side.

I tilknytning til tømmerkranen er det tenkt anordnet et nytt «badebasseng» for å bestemme kubikkmassen i buntene i likhet med det vi har for langhon.

Når kranen står ferdig, vil det bli et ganske ruvende anlegg, slik vi kan se det rundt om på et flertall av cellulosefabrikker.

Harry Roger Olaussen.

BEDRIFTSIDRETT

Det er ganske mange av bedriftens ansatte som har funnet sin plass blant friidrettens utøvere. Ja, det er faktisk dem som påstår at det er større aktivitet her enn i idrettslaget på stedet. Men det er altså ikke våre ord. Fotballaget i R.I.L. har da vært i kamp flere ganger i år, ja, de har vunnet også. Som vanlig når Ranheim spiller fotball er de best når de taper og har ytterst svake kamper når de vinner. Ja, slik står det i hver fall ifølge «fotballekspertene» i avisene.

Men det var bedriftsidretten, da. Og hvem skulle være nærmere til å informere oss om det som foregår der enn bedriftsidrettsutvalgets formann, Aksel Berge, som uttaler:

Noen spesielle planer har vi ikke for denne sesongen, sier han. Det vil si vi har så smått tenkt på bordtennis. Den økonomiske side av den saken har vi ikke undersøkt ennå, men vi får se hva det blir til når det er gjort. Vi har nemlig en bordtennis-ekspert blant de ansatte her ved bedriften også, så det skulle virkelig være moro å få prøvet denne idrettsgrenen. Det kunne da være muligheter for å aktivisere en ny gruppe.

— Og ellers?

— Ellers blir nok fotball og skotthyll de dominerende øvelser som før. Men litt forandring i kosten har vi da tenkt å by på. Den 22. mai arrangerer vi terrengløp. Det er første gang vi gir oss ut på den galei, og det skal bli interessant å se om det blir noen oppslutning.

I fotball må vi i år gå inn for å forsvare vårt kretsmeesterskap fra i fjor, da vi vant vandrepokalen til odel og eie. Denne pokalen er en flott sak som det er spilt om i 11 år. Jeg har regnet ut at det er spilt ca. 16 000 — seksten tusen — enkeltspilletimer om denne pokalen. Sier vi da for enkelhets skyld at et arbeidsår er 2500 timer, er det faktisk 6 årsverk som er medgått. Dette er noe å tenke på for dem som mener at bedriftsidretten har liten og ingen berettigelse. Det blir da tross alt ytet noe her også.

Skotthyllentusiastene har også en spesiell oppgave i år. De må nemlig prøve å sikre oss seier i kretsmesterskapet og dermed vandrepokalen. Denne har vi nå 2 aksjer i, men det er det også 2 andre lag som har, så her kan det bli knivkasting hadde jeg nær sagt. Men du skjønner at det begynner å haste, hvis vi skal greie å innlemme også denne pokalen i samlingen vår.

I parentes bemerket vil vi si at pokalsamlingen til bedriftsidrettslaget på Ranheim begynner å bli anseelig, men det kan sikkert skaffes plass til flere pokaler. Så bare klem på!

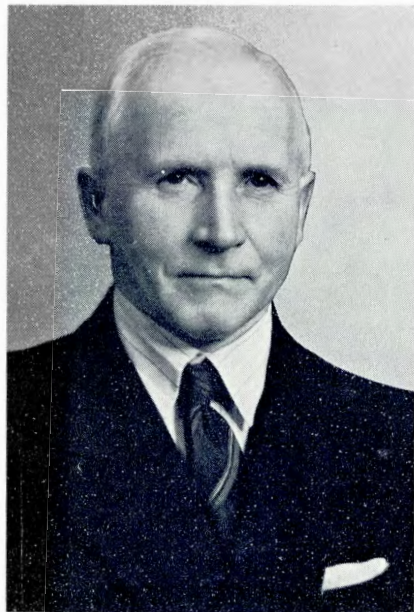
På vårt spørsmål om oppslutningen og interessen når det gjelder trening, arrangementer o. l. er svaret:

Interessen skal vi ikke klage på. Jeg synes jeg må nevne at det vel ikke i noen tidligere sesong har deltatt så mange i skikonkurranse som i år. Rekrutteringen i fotball er også meget god. Så vær trygg! Vi skal nok holde «koken», sa Berge til slutt.

E.

Terminlista settes opp

Hans Haugen

70 ÅR

Siden bladet utkom sist har 4 av våre arbeidere fylt 70 år og derved fått mulighet for å innrette sin dag som de vil. Skal den nye tilværelse bli et virkelig gode, kreves at overgangen fra aktiv innsats på arbeidsplassen til pensjonistlivet er tilrettelagt på forhånd.. For alle fire gjelder at de har sin egen heim hvor de trives og føler seg vel. Huset og hagen gir anledning til å fylle tiden med arbeid i den utstrekning de føler trang til det, og ellers har de forskjellige interesser som de dyrker. Selv om enkelte av dem har måttet legge opp før tiden, så er helse likevel god nok til at de kan glede seg over livet, og det var de enige om alle 4 at de hadde det bra.

Hans Haugen er født 12. april 1893 i Bjugn og har prøvet litt av hvert før han i 1914 reiste til Ranheim og fikk jobb i kokeriet.

Etter konfirmasjonen bar det ut på Lofot-fiske, først som kokk og siden som salter og flekker. Senere ble det noen år på sildoljefabrikken på hjemstedet etterfulgt av en kortede tid som anleggsarbeider på Dovrebanen.

Haugen kom ganske snart over i mek. verksted, som så ble hans faste arbeidsplass. Her har Haugen utført et utmerket arbeid, og har alltid vist stor interesse og iver i tjenesten. Verksmesteren pleide å si når han skulle karakterisere Haugen, at Hans var det unødvendig å sette i arbeid fra nyttårsdag til neste nyttårskveld. Han ville så likevel sørge for til enhver tid å være effektivt beskjeftiget.

Osvald Kvam er noen dager yngre enn Haugen, idet han så dagens lys 16. april 1893. Han er i motsetning til sistnevnte født og oppvokset på Ranheim. Etter å ha arbeidet en tid på Grilstad, fikk han ansettelse i plateverkstedet i barkskuret, hvor svensken Nord var hans første lærer. Det ble imidlertid ikke som platearbeider Kvam skulle gjøre sin innsats. Han ble etter kort tid overflyttet til mekanisk verksted, hvor etter hvert dreiebenken ble hans viktigste

verktøy. Men allsidig som han er, har det blitt mange jobber av høyst forskjellig art han har utført i årenes løp. Kvam er grundig solid og samvittighetsfull. Når han meldte fra at et arbeid var ferdig, ja, da var det ingen ting å spekulere over — da hadde man full garanti for at alt var i den skjønneste orden.

I fritiden er det sangen og musikken som har vært Kvams hovedinteresse. Han har jo deltatt både i mannskoret og musikkforeningen i en årrekke. Ellers ser han med glede tilbake på turene i naturen. Hytta ved Oppsjøen som en av sønnene eier, har hatt stor tiltrekningskraft.

Haugen og Kvam var samstemmige om at de hadde likt verkstedarbeidet godt, selv om det hadde vært mange tunge tak og ofte vanskelige forhold i gamle dager.

Haugen kom til å tenke på en helg han måtte file ut et lager til en blåsevifte i det eldste sodahuset, som ved en feiltagelse var dreiet for $2\frac{1}{2}$ " topp i stedet for $2\frac{3}{4}$ ", og Kvam erindret en langvarig reparasjon i forbindelse med hollenderi-turbinen hvor det måtte beklages at froskemansutstyr ennå ikke var oppfunnet.

Anders Konstad fant for godt å gjøre sin entre i livet 18. mai. Det var i Hølanda begivenheten fant sted. I 1910 flyttet familien til Ranheim. Anders prøvde seg noen år i landbruk og ved anlegg før han fant sin plass i fabrikken, først i huggeriet og deretter i kaustiseringsavdelingen, hvor han i alle år gikk omkring på sin rolige og stillferdige måte og sørget for at omvandlingen fra vanlig soda til kaustisk sådan skjedde under de rette forhold. Det er jo svært viktig for det endelige resultat at temperatur og mengdeforhold holdes innenfor de rette grenser. At Konstad som den pålitelige og samvittighetsfulle mann han er, var den rette mann på rette plass her, sier seg selv. Bare synd at han på grunn av en ulykke måtte slutte før den nye kaustiseringsavdelingen kom i drift — her hvor den tunge kalkhåndteringen forsvant og bare kravet til omhyggelighet og nøyaktighet ble tilbake.

Konstad går nå og koser seg på eiendommen sin, som forresten svigersønnen nå har overtatt. Det er alltid noe å pusle med ute og inne. Er været bra er det fint å ta seg turer omkring i omegnen. Har han noe å utrette i byen, tar han gjerne bena fatt fremfor å sette seg på bussen.

Yngst av firklovetet er *Kristian Svendsen*, som feiret sin 70-årsdag 23. mai. Han stammer fra Snillfjord, men mulighetene for en ungdom var ikke så store i bygda den gang han vokste opp. I 20-årsalderen besluttet han seg til å søke lykken på industristedet Ranheim, hvor han fant seg vel til rette. Bortsett fra en kortere periode i cellulosefabrikken har han hatt saga som virkefelt. Han begynte som kjøper, men det varte ikke lenge før han kom inn i selve sagbruket, og det er ingen dissens om at bedriften i ham hadde en førsteklasses «sagfører».

Utenom arbeidet er det samfunns-spørsmål som har fanget interessen og ført ham inn i politisk og organisasjonsmessig virksomhet. Svendsen har et ganske omfattende bibliotek, hvor denne hans hovedinteresse gjenspeiler seg. Foruten verker om samfunnsspørsmål er historien godt representert. At denne også preger ut-

valget av romanlitteratur er naturlig nok, og vi finner selvsagt Falkbergets bøker på en fremtredende plass.

Alle fire bærer medaljen for lang og tro tjeneste, og Osvald Kvam er dessuten dekorert med Kongens for-tjenstmedalje.

A. M.

Et spørsmål

En abonnent spekulerer på om forslagskomiteen vil ta seg av alle innkomne forslag i alle kategorier? Han mener leserne også bør ta seg av enkelte problemer. Han skriver:

Alle kan ha sine problemer, de være store eller små, på eller ved sin arbeidsplass, som kanskje er til ulempe eller til forargelse e. l. Men alle er ikke i stand til å varsle i fra eller foreslå en løsning av disse problemer, for vi er engang litt forskjellige slik, vi mennesker.

Derfor vil jeg lansere et forslag som går ut på følgende: Problemet sendes inn til R-N, hvor en eventuell komité finner ut om det har noe for

seg, og deretter blir det tatt inn på «problemsiden» som oppgave for Ranheims-Nytt-leserne. Så kan de som har interesse av det komme med sin løsning av oppgaven, hvorefter den nedsatte komité finner ut den mest geniale sådanne.

Bedriften kan også på denne måte sende ut til R-N-leserne problemer som de kan si sin mening om. Altså: Tenke etter hvilke problemer du har og legg dem ned i postkassen til R-N. Kanskje kan det komme geniale løsninger på hittil store uløste problemer.

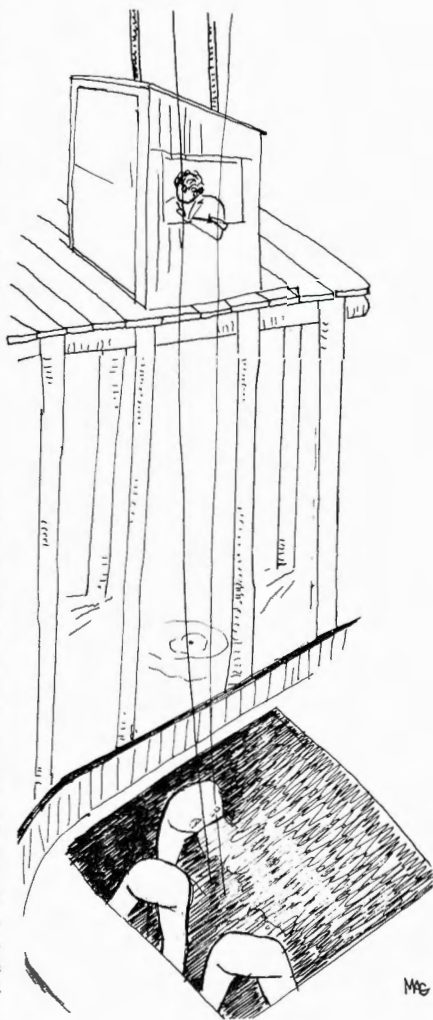
J.

SJØVEIEN

I herlig mai-vær var «Ranheims-Nytt»s «medsendte utarbeider» på vei nedover kaia for å prale skipperen på M/s «Hammerberget». Det var fjære sjø, og den store øra med det lite flatterende navn viste seg fra sin verste side. Det var heller ingen duft av Eau de Cologne som rev han i nesen. Han gikk og tenkte som så: Håper at avfallet fra barkemaskinene snart vil bygge bru og dekke alt det mindre pene.

Men det var skipperen på «Hammerberget»! Skuta ligger temmelig lavt ved kaia, og karene i rommet som setter i flis ser vi bare endene i, to meter under havets overflate, eller Strindfjordens sådanne. Strindfjorden var for anledningen på rask flukt ut via Agdenes, for om noen timer atter å komme tilbake. Denne enorme naturkraft har A/S Ranheim Papirfabrik ennå ikke nyttiggjort seg, men vi minner planleggingskontoret om at den er til.

Gustav Darell, som var travelt opp-tatt på kaia, roper ned til skipperen at myndighetene vil snakke med ham, og ut fra byssa kommer et litt spørrende ansikt. Det er skipper Ole Vang på «Hammerberget». Vang er som de fleste flisfraktere sjøverts til Ranheim, født på Innerøy, og har gått i lære hos skipper Fjerstad på Bergliot. Den gang hadde Fjerstad en skute som het Odny. Vang har drevet farten på Ranheim bare i tre år, og han har til sine tider hentet flisa helt fra

Mosjøen. Som mannskap har han sønnen Bjørn med seg. Han er ranheimsbygg og bor ute ved Nerviksvæien. Ole er også for tiden strinding. Han har i de siste 14 år bodd på Leangen.

«Hammerberget» er en skute på 85 fot, og har en 100 hesters Finnmotor som drivkraft. Båten eies av Karl Wanvik, Strinda, og Vang og sønn seller på prosenter. Flisa han er

her med i dag har han hentet på Spillum. «Hammerberget» har før den begynte i flistraden gått i alminnelig fraktefart på kysten. Under krigen ble de chartret av tyskerne og gikk i barakketransport på Sandnessjøen. De hadde da 5 manns besetning og i tillegg sjanse til en torpedo eller flybombe som plutselig lugarkamerat. Rasjonaliseringen har vært hard. I dag er det to mann.

Vang liker flistransporten godt, men egen skute hadde vel vært bedre, mener han. Men når en er 60 år blir det for stor gjeld å gå seg i kast med, og vanskelig å skaffe kapital er det også.

Når de nå er ferdiglosset går turen til Viken i Namsen. Vel ferdig med denne tur er det sjanser til en ny tur på tømmersanking rundt strendene i Verran, Mosvika og Ekne. Det blir riktig et vikingetokt med strandhugg og frimannsliv i sommerlyse trøndelagsnetter, mens duften av kløver og timotei blandes med sjøluft av en fløyelsmyk sørøst bris.

B.

Ole og Bjørn Vang

70 år:

John Forbord	3/9 - 63
Gustav Andersson	11/7 - 63

60 år:

Eivind Ahlberg	3/7 - 63
Erling Markussen	3/7 - 63

50 år:

Peder Stamnes	3/8 - 63
Norvald Halsen	13/7 - 63

Forslagsvirksomheten

- Meldekort nr. 253 *Alf Bjørkander*
Forslag ang. faste underknivsett
for omrullingsmaskin.
- Meldekort nr. 268 *Per Sandtrø*
Forslag ang. isolering av røykgass-
måler.
- Meldekort nr. 269 *Otto Stene*
Forslag ang. automatisk stopp av
gummieringsmaskin.
- Meldekort nr. 272 *Oskar Paulsen*
Forslag ang. avstiving av wire-
stativ.
- Meldekort nr. 273 *Herman Ulstad*
Forslag ang. drift av ledevalse på
PM II.
- Meldekort nr. 275 Anonym
Forslag ang. sikring av hydraulisk
ledning.
- Meldekort nr. 277 Anonym
Forslag ang. sideregulering på RM
III.
- Meldekort nr. 278 *Johan Ingstad*
Forslag ang. plasing av gram-
vektsmåler på PM I.
- Meldekort nr. 280 Anonym
Forslag ang. variator på krepp-
maskinen.
- Meldekort nr. 281 *Odd Ivar Darell*
og *Torbjørn Stenhaug*
Forslag ang. bedret filtføring på
PM I.

- Meldekort nr. 282 *Odd Ivar Darell*
og *Torbjørn Stenhaug*
Forslag ang. drift av ledevalser på
PM I.
- Meldekort nr. 283 *Odd Ivar Darell*
og *Torbjørn Stenhaug*.
Forslag ang. sjaber på kjølevals på
PM I.
- Meldekort nr. 285 *Åsm. Anthonsen*.
Forslag ang. plasing av kran-
bjelke ved PM I.
- Meldekort nr. 286 *Trygve Torgersen*.
Forslag ang. sikring av riktig pla-
sering av avstandsskiver for an-
pressvalser PM III.
- Meldekort nr. 281 Anonym.
Forslag ang. reduksjon av masse-
tap på PM V.
- Meldekort nr. 288 Anonym
Forslag ang. forandring av låsestag
på diskrollmaskiner.
- Meldekort nr. 289 *Peder Syrstad*
Forslag ang. ny masseledning til
prop.dos.anlegget.
- Meldekort nr. 290 *Arv. Skjervold*
Forslag ang. ny trapp bak PM V.

3 forslag ble ikke premiert.

Ranheim, den 11. mai 1963.

Forslagskomiteen.

*Feriehjemmet har åpnet sesongen,
og alle er velkommen for et
kortere eller lengere opphold.*

EN «MASKINGUTT»S TANKER
OM «MASKINFØREREN»

Å være maskinfører kan være hardt,
det har dere sikkert erfart.
Oppe må dere være om natta,
ilter og freser som katta.
Bli'r farten under maximum
får dere nesten dilerium.

Papirys.

